

(Fejezetek az erdélyi zsidók történetéből a modern időkben. A zsidók története Marosvásárhelyen és környékén.) Bet Lohamei Hagetaot, Tel-Aviv, 1977, 2:207. o.

100. Perri szerint a Koronkai úti téglagyáron kívül az ortodox és a *status quo* hitközség zsinagógái szintén gettóként szolgáltak. *Uo.*, 204. o.

101. *Uo.*, 203. o. Ez a forrás – egyik kötete magyar, a másik héber nyelven – részletes, noha nem teljesen dokumentált történetét tartalmazza a marosvásárhelyi és a környező zsidó hitközségeknek. A magyar kötet részleges névsort ad a marosvásárhelyi mártirokról (213–255. o.), s ugyanígy a 34 szomszédos községről, köztük Bergenyeről, Mezőbándról, Erdőszentgyörgyről, Nyáradszeredáról, Parajdról, Székelyudvarhelyről, Szovátáról és Székelykeresztúrról (256–264. o.). Dr. Charap Béla szerint a Tanácsban Ábrahám, Szofer és Krausz képviselte az ortodox, Darvas, Léederer és Loewy Ferenc rabbi a *status quo* hitközséget. Lásd 1945. február 9-én Bukarestben aláírt vallomását a haifai egyetem Történeti Kutatások központjában, File H3h17-A. M. E. 1/5.

102. *Genocide and Retribution*, 145. o. Dr. Charap szerint a marosvásárhelyi SS-egységek parancsnoka Sotzki százados volt.

103. Ferenczy 1944. május 7-i jelentése.

104. *Uo.* 1944. május 5. Lásd még *RLB*, 263. dok.

105. Részletek Udvarhelyre vonatkozóan: *Genocide and Retribution*, 150. o., valamint *Dosar Nr. 40029*, 6. kötet és a 23. kötet 63. oldala. Lásd még: *Székelyudvarhely megye zsidóságának szenvedése a náciizmus alatt*. Szerk.: Schwächter Ernő Cháim. Barouch Stern Nyomdája, Natania, Izrael, 1993. Héber és magyar nyelven. Tartalmazza Székelyudvarhely, valamint Bikafalva, Kobatfalva, Nagygalamfalva, Parajd és más, Udvarhely megyei községek mártírjainak névsorát.

106. *Genocide and Retribution*, 143–150. o. Lásd még *Dosar Nr. 40029*, 6. kötet (különösen Gárdos Aladár, dr. Charap Adalbert vallomása az 1–28. és 68–72. lapokon), valamint 23. kötet, 56–63. o. Lax József állítólagos ténykedéseire nézve lásd *uo.*, 19. kötet, 49. o. Lásd továbbá M. Grün személyes beszámolóját 776/10. sz. alatt a YIVO-ban.

107. Perri, *i. m.*, 209. o. Dr. Charap szerint a deportálás május 25. és 27. között zajlott. Lásd még a 6. függelék.

108. Ferenczy 1944. május 10-i jelentése. Israel Police, Bureau 06, Eichmann Trial 1317. dok.

109. 1941-ben a város 10 165 lakosa közül 1 635 volt zsidó. 1947-ben 820 zsidó élt Szászrégenben. *Avezările evreilor*, 173. o.

110. Lévai, *Zsidósors Magyarországon*, 410. o.

111. Szászrégen és Gyergyószentmiklós gettóiról további részleteket közöl a *Genocide and Retribution*, 150–155. o., valamint a *Dosar Nr. 40029* 7. kötete és a 23. kötet 64–67. o. Lásd még: Erős László–Erős Blanka: *Soha nem engedem el a kezéd*. Liberator, Nagyvárad, 1994. A mű felsorolja a Gyergyószentmiklósról elhurcolt deportáltakat.

112. Lévai, *Zsidósors Magyarországon*, 410. o.

113! Lásd a 6. függelék.

114. Ferenczy 1944. május 9-i jelentése. Ugyanebben a jelentésben Ferenczy megjegyzi, hogy az egyetlen zsidó családot, amelynek engedélyezték, hogy Sepsiszentgyörgyön maradjon – Silberstein Izsóét –, az ő közbenjárása nyomán szintén a gettóban helyezték el.

115. *Genocide and Retribution*, 155–157., és 23. kötet, 68. o.

116. Endre 1945. december 7-i vallomása.